

Morfologia

Traducció

- D'acord amb l'exemple, completa les caselles buides de la taula amb el sintagma format per adjectiu i substantiu en el cas i número indicats.

	- adjectiu - substantiu	adjectiu + substantiu
ac sg	<i>timidus -a -um</i> : tímid <i>consul -ulis</i> (m): cònsol	<i>timidum consulem</i>
dat sg	<i>asper -era -erum</i> : esquerp <i>mulier -eris</i> (f): dona	<i>asperae mulieri</i> = <i>asper-ae mulier-i</i>
ac pl	<i>copiosus -a -um</i> : abundós <i>grex gregis</i> (m): ramat	<i>copiosos greges</i> = <i>copios-os greg-es</i>
nom pl	<i>uenerandus -a -um</i> : venerable <i>sacerdos -dotis</i> (m): sacerdot	<i>uenerandi sacerdotes</i> = <i>uenerand-i sacerdot-es</i>
ac sg	<i>aeger -gra -grum</i> : malalt <i>hospes -itis</i> (m): hoste	<i>aegrum hospitem</i> = <i>aegr-um hospit-em</i>
abl sg	<i>niger -gra -grum</i> : negre <i>lapis -idis</i> (m): pedra	<i>nigro lapide</i> = <i>nigr-o lapid-e</i>
abl pl	<i>calidus -a -um</i> : càlid <i>aestas -atis</i> (f): estiu	<i>calidis aestatibus</i> = <i>calid-is aestatib-us</i>
nom pl	<i>longus -a -um</i> : llarg <i>nomen -minis</i> (n): nom	<i>longa nomina</i> = <i>long-a nomin-a</i>
gen pl	<i>antiquus -a -um</i> : antic <i>uulnus -eris</i> (n): ferida	<i>antiquorum uulnerum</i> = <i>antiqu-orum uulner-um</i>
gen sg	<i>remotus -a -um</i> : llunyà <i>nemus -oris</i> (n): bosc	<i>remoti nemoris</i> = <i>remot-i nemor-is</i>
abl sg	<i>magnus -a -um</i> : molt <i>uox uocis</i> (f): veu; crit	<i>magna uoce</i> = <i>magn-a uoc-e</i>

- Completa la declinació del sintagma format per l'adjectiu *seuerus -a -um*: 'sever' i el substantiu *haruspex -icis (m)*: 'endeví'.

	adj	subst		adj	subst
nom sg	<i>seuerus</i> <i>seuer-us</i>	<i>haruspex</i>	nom pl	<i>seueri</i> = <i>seuer-i</i>	<i>haruspices</i> = <i>haruspice-s</i>
voc sg	<i>seuere</i> = <i>seuer-e</i>	<i>haruspex</i>	voc pl	<i>seueri</i> = <i>seuer-i</i>	<i>haruspices</i> = <i>haruspice-s</i>
ac sg	<i>seuerum</i> = <i>seuer-um</i>	<i>haruspicem</i> <i>haruspice-em</i>	ac pl	<i>seueros</i> = <i>seuer-os</i>	<i>haruspices</i> = <i>haruspice-s</i>
gen sg	<i>seueri</i> = <i>seuer-i</i>	<i>haruspicis</i> <i>haruspice-is</i>	gen pl	<i>seuerorum</i> = <i>seuer-orum</i>	<i>haruspicum</i> = <i>haruspice-um</i>
dat sg	<i>seuero</i> = <i>seuer-o</i>	<i>haruspici</i> = <i>haruspice-i</i>	dat pl	<i>seueris</i> = <i>seuer-is</i>	<i>haruspicibus</i> = <i>haruspice-ibus</i>
abl sg	<i>seuero</i> = <i>seuer-o</i>	<i>haruspice</i> = <i>haruspice-e</i>	abl pl	<i>seueris</i> = <i>seuer-is</i>	<i>haruspicibus</i> = <i>haruspice-ibus</i>

- Fes l'anàlisi morfològica dels substantius *imagineum* i *ponderi* i de la forma verbal *uiximus*.

	cas	número	enunciat
<i>imagineum</i> = <i>imagine-um</i>	gen	pl	<i>imago -inis (f)</i>
<i>ponderi</i> = <i>ponder-i</i>	dat	sg	<i>pondus -eris (n)</i>

	persona	número	temps	mode	enunciat
<i>uiximus</i> = <i>uix-i-mus</i>	1a	pl	pf	IND	<i>uiuo uixi uictum 3</i>

- Completa les taules d'acord amb els exemples.

		<i>nego</i> 1: negar	<i>do</i> <i>dedi</i> <i>datum</i> 1: donar	<i>impleo</i> - <i>eui</i> - <i>etum</i> 2: omplir	<i>censeo</i> <i>censui</i> <i>censum</i> 2: considerar	<i>iubeo</i> <i>iussi</i> <i>iussum</i> 2: manar
3a pl	fut impf:	<i>negabunt</i> = <i>nega-b-u-nt</i>	<i>dabunt</i> = <i>da-b-u-nt</i>	<i>implebunt</i> = <i>imple-b-u-nt</i>	<i>censebunt</i> = <i>cense-b-u-nt</i>	<i>iubebunt</i> = <i>iube-b-u-nt</i>
3a pl	pf IND:	<i>negauerunt</i> = <i>nega-u-erunt</i>	<i>dederunt</i> = <i>ded-erunt</i>	<i>impleuerunt</i> = <i>imple-u-erunt</i>	<i>censuerunt</i> = <i>censu-erunt</i>	<i>iusserunt</i> = <i>iusserunt</i>
	INF pres:	<i>negare</i> = <i>nega-re</i>	<i>dare</i> = <i>da-re</i>	<i>implere</i> = <i>imple-re</i>	<i>censere</i> = <i>cense-re</i>	<i>iubere</i> = <i>iube-re</i>
	INF pf:	<i>negauisse</i> = <i>nega-u-isse</i>	<i>dedisse</i> = <i>ded-isse</i>	<i>impleuisse</i> = <i>imple-u-isse</i>	<i>censuisse</i> = <i>censu-isse</i>	<i>iusuisse</i> = <i>iusu-isse</i>

		<i>custodio</i> 4: custodiar	<i>haurio</i> <i>hausi</i> <i>haustum</i> 4: consumir	<i>mitto</i> <i>missi</i> <i>missum</i> 3: enviar	<i>facio</i> <i>feci</i> <i>factum</i> 3: fer	<i>sum</i> <i>fui</i> – irr.: ser / estar
3a pl	fut impf:	<i>custodient</i> = <i>custodi-e-nt</i>	<i>haurient</i> = <i>hauri-e-nt</i>	<i>mittent</i> = <i>mitt-e-nt</i>	<i>facient</i> = <i>fac-i-e-nt</i>	<i>erunt</i> = <i>er-u-nt</i> [< <i>es-u-nt</i>]
3a pl	pf IND:	<i>custodiuerunt</i> = <i>custodi-u-erunt</i>	<i>hauserunt</i> = <i>haus-erunt</i>	<i>miserunt</i> = <i>mis-erunt</i>	<i>fecerunt</i> = <i>fec-erunt</i>	<i>fuerunt</i> = <i>fu-erunt</i>
	INF pres:	<i>custodire</i> = <i>custodi-re</i>	<i>haurire</i> = <i>haur-ire</i>	<i>mittere</i> = <i>mitt-e-re</i>	<i>facere</i> = <i>fac-e-re</i>	<i>esse</i> = <i>es-se</i>
	INF pf:	<i>custodiuisse</i> = <i>custodi-u-isse</i>	<i>hausisse</i> = <i>haus-isse</i>	<i>misisse</i> = <i>mis-isse</i>	<i>fecisse</i> = <i>fec-isse</i>	<i>fuisse</i> = <i>fu-isse</i>

- Fes l'anàlisi morfosintàctica i la traducció de les oracions següents.

a) *Antiquis temporibus Graeci Troiam expugnauerunt.*

abl pl nom pl ac sg V - 3a pl pf IND
(CCT) (S) (CD)

En els temps antics els troians van prendre Troia.

b) *Troiani magno gaudio ligneum equum in oppidi forum traxerunt.*

nom pl abl sg ac sg prep+ gen sg +ac sg V - 3a pl pf IND
(S) (CCM) (CD) (CCL)- (CN) -(CCL)

Els troians van arrossegar amb gran alegria el cavall de fusta cap a la plaça de la ciutat.

c) *O Romani, artes litterasque a Graecis praeceptoribus didicistis.*

interj voc pl ac pl ac pl conj prep + abl V - 2a pl pf IND
(CD) (CD) (CRèg) *

Oh romans, vau aprendre les arts i els lletres de mestres grecs.

d) *Neptunus aquarum imperium a Ioue obtinuit.*

nom sg gen pl ac sg prep+abl sg V - 3a sg pf IND
(S) (CN) (CD) (CRèg) *

Neptú va obtenir de Júpiter l'imperi de les aigües.

* Els sintagmes preposicionals *a Graecis praeceptoribus* i *a Ioue* expressen origen o procedència, d'allò que els romans van aprendre en la frase c) i d'allò que Neptú va obtenir en la frase d), de manera que es poden entendre sintàcticament com una mena de *CCL unde* metafòric, ja que *els mestres grecs* i *Júpiter* no designen lloc sinó persones. En realitat tots dos representen un CRèg (complement règim), tot i que se sol dir que el CRèg resulta tan necessari per al verb que en regeixi com el CD per als verbs transitius (com per exemple en català el verb *dependre*, que necessàriament ha d'anar seguit per un SPrep / CRèg amb la preposició *de...*), i en canvi seria possible eliminar aquestes dues frases aquest dos complements sense que per això cadascuna de les dues frases perdés el seu sentit bàsic: *algú va aprendre alguna cosa* i *algú va obtenir alguna cosa*.

Lèxic i nota

Graeci -orum (m pl): els grecs

Ioue, abl de *Iuppiter Iouis* (m): Júpiter

Neptunus -i (m): Neptú

Romani -orum (m pl): els romans

Troia -ae (f): Troia

Troiani -orum (m pl): els troians